

de derivate dovedesc vechimea (justificată și de premiza teoretică că la contactul a două limbi sau graiuri primele reacționează tocmai porțiunile lexicale terminologice, după importanța ocupațiilor respective) și deplina integrare a majorității acestor împrumuturi, percepute ca proprii de către vorbitorii huțuli. Informatorii, toți bilingvi, făceau adesea precizări în legătură cu multe cuvinte: „așa se spunea demult”; „așa știu și am auzit din străbuni”; „nu se spune (spunea) așa la noi”; „cuvîntul acesta e vechi, celălalt e mai nou (de după 1918)” etc. În situația cuvîntului vechi, auzit „din moși-strămoși”, se află adesea cuvintele românești, simțite, astfel, ca proprii și distinse uneori, prin „simț lingvistic”, de altele, tot românești, dar simțite ca străine, motiv pentru care ei dădeau pentru acestea din urmă explicații în limba română. În același sens vorbește și lipsa corespondentelor slave, constatată și în alte graiuri și limbi pentru domeniul cercetat. Mulți termeni românești sînt singurii semnificanți ai realităților respective. Acolo unde există, termenii slavi sînt, de regulă, diferențiați semantic. Calcurile vădesc și ele amploarea influenței lexicale românești, care, cantitativ, trebuie să fi fost mai mare în trecut față de perioada actuală, cînd se constată cunoașterea și uzitarea unor cuvinte doar de către generațiile mai vîrstnice și ieșirea altora din uz, deși astăzi receptarea prin bilingvism a elementelor românești este considerabilă și continuă (printre ele și a unora pastorale noi) în graiurile din valea Moldovei.

Sub raport etimologic, originea variată a terminologiei pastorale românești nu prezintă interes aici, cu excepția unor cuvinte de origine sud-slavă și maghiară în română, care, după anumite opinii, puteau fi preluate în graiurile ucrainene direct din limbile respective. Exceptînd unele cuvinte despre care, într-adevăr, este greu de spus dacă sînt românești în ucraineană sau ucrainene în română, prezența în graiurile huțule a lexemelor de origine românească sigură (adică a celor latine și autohtone în ea) probează *proveniența românească* la huțuli și a cuvintelor din categoria de mai sus.

Majoritatea împrumuturilor se regăsesc și în alte graiuri ucrainene. Față de ce se știa despre ele, din înregistrările lor mai vechi și mai noi, cercetarea noastră a relevat anumite arhaisme lexical-semantic, unele calcuri, ca și un număr de împrumuturi specifice, cu calificarea foarte relativă a acestora din urmă ca atare, doar pe baza lipsei lor din alte graiuri. Fonetismul împrumuturilor din cele două straturi este un criteriu relativ și el de datare și distincție, și din cauza bilingvismului vechi și permanent al huțulilor, mai ales în condițiile strînsei vecinătăți a lor, în cei peste două sute de ani, cu populația românească din v. M.

Deși, în general, dovedirea sursei românești a cuvintelor discutate nu prezintă dificultăți de ordin fonetic, nu am insistat asupra acestui aspect. Socotind că, așa cum se știe, procesul încetățenirii și procesul adaptării împrumuturilor într-o limbă sau într-un grai nu sînt perfect paralele și că, în al doilea rînd, adaptarea lor fonetică este de durată, pe cînd încadrarea mor-